

Arkeologisk förundersökning

Ny dagvattendamm i Vaksala

I anslutning till Österledens nya sträckning

Fornlämning 113

Vaksala 1:1

Vaksala socken

Uppsala kommun

Uppland

Robin Olsson

Arkeologisk förundersökning

Ny dagvattendamm i Vaksala

I anslutning till Österledens nya sträckning

Fornlämning 113

Vaksala 1:1

Vaksala socken

Uppsala kommun

Uppland

Robin Olsson

Omslagsfoto: Undersökningsområdet sett från söder.

Rapport 2007:12, arkeologiska avdelningen

© Upplandsmuseet, 2007

Planer och foto: Robin Olsson

Allmänt kartmaterial: © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/1674

Upplandsmuseet, S:t Eriks gränd 6, 753 10 Uppsala
Telefon 018-16 91 00. Telefax 018- 69 25 09
www.upplandsmuseet.se

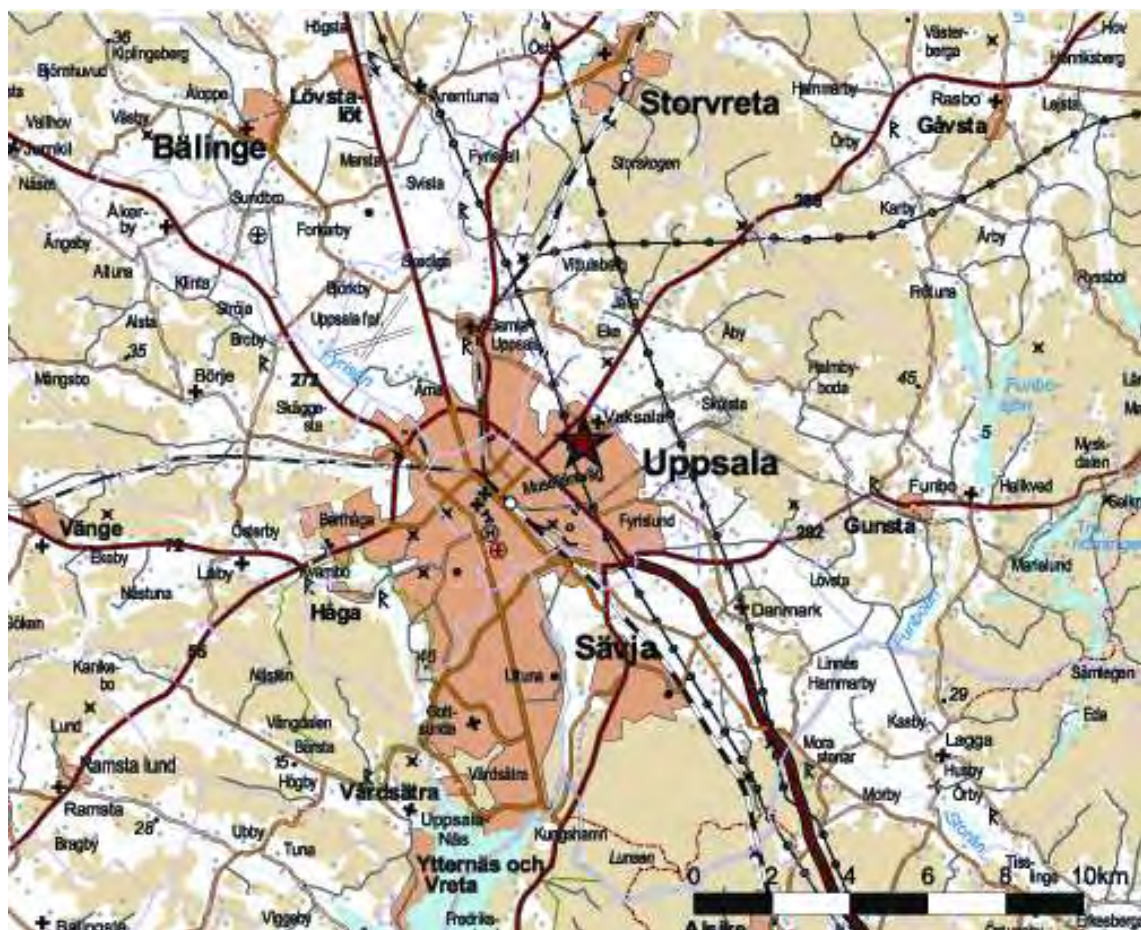
Innehåll

Inledning	6
Bakgrund	6
Metod	7
Topografi och fornlämningsmiljö	7
Undersökningsresultat	8
Sammanfattning	8
Administrativa uppgifter	9
Referenser	9

Inledning

Bakgrund

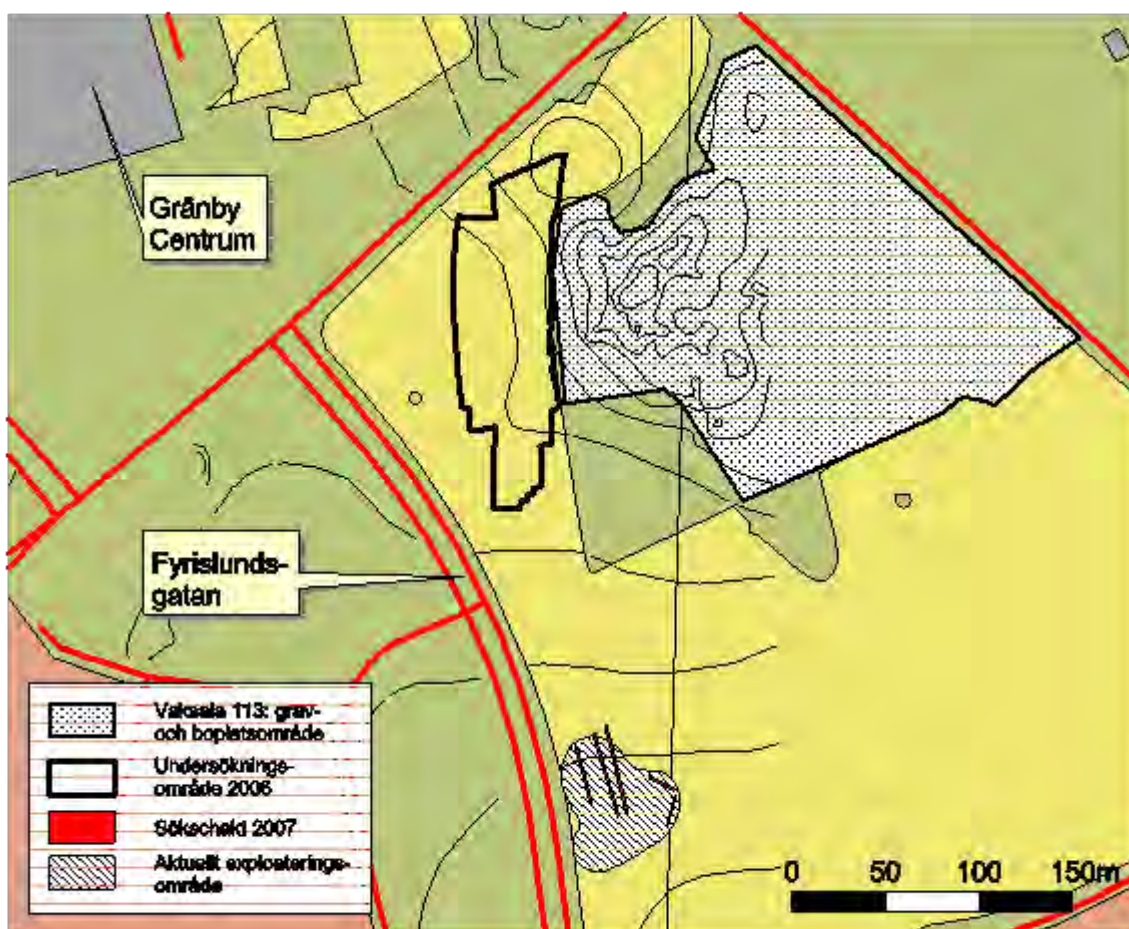
Med anledning av att Uppsala kommuns gatu- och trafikkontor planerar att anlägga en dagvattendamm på fältet invid Fyrislundsgatan, vilken kommer att ingå i Österledens nya sträckning, har Upplandsmuseet genomfört en arkeologisk förundersökning. (fig 1). Med anledning av att Österleden skulle anläggas genomförde museet hösten 2006 en särskild undersökning på lämningen Vaksala 113, som utgjordes av en förhistorisk boplats (se närmare beskrivning nedan). Resultaten av denna undersökning föranledde den aktuella undersökningen, som genomfördes i maj 2007 av Malin Gustafsson och Robin Olsson, Upplandsmuseet. Beställare och kostnadsansvarig var Uppsala kommun, gatu- och trafikförvaltningen. Rapporten har färdigställts av Robin Olsson.

Figur 1. Utdrag ur röda kartan med förundersökningsområdet markerat. © Lantmäteriet. Ärendenr MS2006/1674.

Metod

Vid undersökningen maskingrävdes fem schakt, 1,2 meter breda och 0,2 – 0,5 meter djupa, i området där den planerade dagvattendammen skulle anläggas (fig 2). En försvårande omständighet var att tunga maskiner upprepade gånger kört över förundersökningsområdet, på väg till och från det pågående bygget av nya Österleden. Detta hade tryckt till matjordslagret till den grad att det bitvis var mycket svårt för grävmaskinen att ta sig igenom det. Schakten mättes in med totalstation och bearbetades med dokumentationssystemet Intrasis.

Figur 2. Utdrag ur fastighetskartan med lämningen Vaksala 113, 2006 års särskilda utredning samt 2007 års förundersökning markerade. © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/1674.

Topografi och fornlämningsmiljö

Undersökningsområdet är beläget i den svagt lutande åkermarken öster om Fyrislundsgatan. Jordarten utgjordes av omväxlande glacial och postglacial lera. Höjden över havet varierade mellan 20 meter i söder och 21 meter i norr.

Fornlämningen Vaksala 113

Lämningen är belägen drygt 100 meter nordost om det aktuella förundersökningsområdet och utgörs först och främst av ett grav- och boplatssområde bestående av 5 högar, ca 33 runda stensättningar, 1 treudd samt 28 skärvstenhögar. Huvudsakligen rör det sig om ett gravfält från yngre järnålder som delvis överlagrade boplatsytter, sannolikt från senare delen av yngre bronsåldern.

Vid en arkeologisk undersökning år 2006 väster om grav- och boplatssområdet konstaterades en fortsättning på detta. Där påträffades ett stort antal anläggningar, främst stolphål, samt ett större sammanhängande kulturlager. Minst fyra stolphus, varav tre var treskeppiga och ett tvåskeppigt påträffades. Ett grophus var nedgrävt genom ett av kulturlagren. Fyndmaterialet dominerades av obrända djurben, men även keramik, slagen flinta och kvarts, malstenslöpore, bennålar och andra benföremål påträffades. Boplatsen dateras preliminärt till perioden äldre bronsålder – äldsta järnålder, med enstaka senare nedslag (Olsson & Gustafsson, manus).

Undersökningsresultat

Vid förundersökningen påträffades inget av antikvariskt intresse. Varken förhistoriska fynd, anläggningar eller områden med kulturlager påträffades. I ett schakt löpte ett dräneringsdike, i vilket sentida buteljglas, porslin samt tegel observerades. Inget tillvaratogs dock. Med anledning av det magra resultat i vilket förundersökningen utmynnade finns det ur Upplandsmuseets synpunkt ingen anledning till vidare medverkan av antikvarisk personal vid det aktuella projektet, som därför kan framskrida som planerat.

Med hänsyn taget till resultatet av denna förundersökning kan utbredningen av lämningen Vaksala 113 sägas vara klarlagd, åtminstone vad gäller dess begränsning åt söder. Däremot finns alla möjligheter att lämningen kvarligger i åkermarken öster om det aktuella exploateringsområdet, och då särskilt upp mot det impediment där grav- och boplatssområdet är beläget. Det är därför Upplandsmuseets fortsatta åsikt att alla markföretag i åkermarken öster om det aktuella exploateringsområdet genomförs i samråd med antikvarisk expertis.

Sammanfattning

Med anledning av att Uppsala kommun skulle anlägga en dagvattendamm invid Fyrislundsgatan genomförde Upplandsmuseet i maj 2007 en arkeologisk

förundersökning söder om fornlämningen Vaksala 113, en boplats från bronsålder/äldre järnålder, vilken museet undersökte hösten 2006. Vid förundersökningen påträffades inget av antikvariskt intresse, varför Upplandsmuseet konstaterar att anläggningsarbetet av dagvattendamm kan fortskrida utan vidare antikvarisk medverkan.

Administrativa uppgifter

<i>Plats:</i>	Fornlämning 113, Vaksala socken, Vaksala 1:1 Uppsala
<i>Raänr:</i>	Vaksala 113
<i>Undersökningstyp:</i>	Förundersökning
<i>Orsak:</i>	Anläggande av dagvattendamm invid nya Österleden
<i>Undersökningsperiod:</i>	2007-05-15 – 2007-05-16
<i>Personal:</i>	Malin Gustafsson & Robin Olsson, Upplandsmuseet
<i>Upplandsmuseets projnr:</i>	8235
<i>Upplandsmuseets dnr:</i>	Ar-444-2007
<i>Beställare:</i>	Uppsala kommun, Gatu- och trafikkontoret
<i>Länsstyrelsens beslut:</i>	2006-05-02
<i>Länsstyrelsens dnr:</i>	431-4918-07
<i>Dokumentationsmaterial:</i>	Förvaras i Upplandsmuseets arkiv
<i>Fynd:</i>	Inga fynd tillvaratogs vid undersökningen

Referenser

Olsson, R. & Gustafsson, M. Arkeologisk undersökning Vaksala 113. Upplandsmuseet (Manus).